

tako žalostne nasledke za srednje šole, krivi so le učitelji. Mnogi teh učiteljev, iz oči izpustivši namen in namero ljudskih šol, se vedejo, kakor da bi bili „profesorji“ ter si igrajo s fizikalnim orodjem, prirodoslovjem, zgodovino itd.; brati, pisati, računati in sploh podlag vsega učenja ne uči nobeden“.

Kakošno korist donaša učiteljska preparandija, ako učitelji, ki so se izobraževali v njej, prezirajo svoj pravi namen, t. j. učenje elementarnega nauka, ter se igrajo s predmeti srednjih šol“? —

Tako piše liberalni časnik. Nam tega pač ni bilo treba praviti; vedeli smo to že poprej. — Kaj pa porečete na to Vi, ljubljanski celi in napol liberalci vsi, vi „Tagblattovci“? In vi dva gospoda Gariboldi in Pirker e tutti quanti ljubljanskega krajnega šolskega sveta, ki glorio požete novodôbnim postavam ljudskih šol? Odgovorite „Fremdenblatt-u“!

„Lehrertag“ v Celovcu.

V Celovcu je bil prve dni t. m. 5. občni Avstrijski učiteljski zbor („Oest. Lehrertag“), kterege se je vdeležilo tudi 17 kranjskih učiteljev (med njimi 4 učiteljice). Za gotovo pa se more trditi, da večina teh vdeleževalcev ne bi bila zboru videla, ako bi bili poprej vedeli, koliko je vreden; kajti tako zborovanje more gledé na govore in resolucije le všeč biti prusakom in brezverskim liberalcem, nikoli pa učitelju, kteremu je za pravi napredek ljudskega šolstva mar in kateri se čuti Avstrijana in katoličana. Bilo je v Celovcu zbrano veliko število širokoustnih dunajskih učiteljev; ti — menda poslanci dunajskih judovskih časnikov — so se šopirili kot petelini, so drug drugzega kadili in do neba povzdigovali, svoje misli drugim silili in se tako védli, kakor da bi bili govorno pravico samo za-se v najem vzeli.

Na zboru zastavljena vprašanja so le enostransko odgovarjali ter vse slabo ali pomanjkljivo v šoli zvrčali le na duhovne in verske naprave; zatoraj, ako hoče šola se zboljšati, so kričali: „weg mit dem Pfarrer, weg!“ (s fajmoštrom ven, ven iz šole!) posebno iz krajnega šolskega sveta, češ, da on neizrekljivo zadržuje šolsko razvitje! Tudi gospóda ti možje ne trpijo nad sabo (morajo že vedeti, zakaj?) ter sklenili so, da obnašanje učiteljevo naj ne stoji pod nadzorstvom drugzega, nego občinstva. Verske vaje naj nadzorujejo le duhovniki zunaj šole, učitelj naj se za to ne meni; šola naj bo od konca do kraja brezverska — in da se vse to lože izpelje, naj se ministerstvo nauka loči od ministerstva bogočastja.

Take in enake neslane resolucije so priporočali veliki dunajski strokovnjaki(?) ter pri vsaki priliki povdarjali svoje nemško-narodno stališče. Da pa bi imel njih govor toliko več vspeha, delili so med nazoče prusoljubno „Deutsche Zeitung“, kateri na čelu se je bralo: „von den Lehrern hängt die Zukunft unseres Vaterlandes ab; — wenn sie entschlossen sind, unerbittlich das grösste aller Bildungshemmnisse — die Macht des Clerus — zu bekämpfen“ itd.

Naj še povemo, kako so bile resolucije enoglasno ali vsaj z ogromno večino sprejete, kakor časniki pišejo. Ravno tisti govorniki, kateri so osnovali prvi „Lehrertag“ na Dunaji, in tamkaj učitelje prišedše iz vseh krajev terorizirali, bili so najeti tudi tukaj v Celovcu, na priliko glasoviti Bobies, Holczabek, Gallistl bili so merodajavni faktor. Tako vredjene falange nihče ni mogel predreti, vsak njim neugodni govornik je moral odstopiti; kričali so mu v obraz: „Schluss! Schluss!“ (konec, konec!) In tako se je zgodilo, da se je vse igralo, kakor so se poprej dobro

zmenili; kajti žalostno bi bilo, ako bi bili zares vsi nazoči učitelji teh misli, kakoršnih so bili kolovodje. V Lincu so učitelji nasprotnega mnenja s protestom dvorano zapustili, tukaj v Celovcu pa opozicija ni bila vredjena. Gledé na tukajšnje skušnje smemo pač zaklicati: Emancipiret euch! — jedoch nicht vom Clerus, sondern von dieser glaubenslosen, jüdischen, terrorisierenden Wiener-Clique!

Kmalu bi bil pozabil omeniti enega sklepa, kateri mi je jako všeč bil, in ta je bil: na leto ne bo „Lehrertaga“!

Vse, kar sem doehmal omenil, pa nikakor ne veljá od samostalnih družih posvetovanj, ktere so med sabo imeli ravnatelji in učitelji c. kr. izobraževališč. Tukaj so skušeni možje, ki že v pedagogični literaturi slové, na pr. Niedergesäss iz Dunaja, Adam iz Gradca in drugi posvetovali se med sabo; pri takih zborih se človek more od teoretično in praktično izurjenih učiteljev kaj zdatnega naučiti. Nikomur tedaj ni bilo žal, da sem se mogel takega posvetovanja udeležiti.

Celovški „Lehrertag“ ima za treznega in resnoga človeka le v tem oziru vrednost, da je v svojem življenji eno reč, ktere doehmal ni dobro poznal, do dobregaiskusil, ter jo zdaj more temeljito ceniti.

Ogled po domovini.

Potovanje na Vélíki Zvon (Grossglockner).

Spisal France Kadilnik.

(Dalje.)

Zadnja vas pod podnožjem Vélíkega Zvona se imenuje Winkel in šteje malo hišic. Čez most na desni strani reke Bele (Möll) koračimo potem na levo gori v hrib mimo lepega slapa, ki ga dela potok Leiter. Na levi strani nad tako derečo in šumečo vodo po ozki in nevarni stezi, imenovani „Katzensteig“, šli smo urno in prišli smo ob pol 7. uri zvečer v planinsko kočó „Leiterochsenhütte im Leiterthal“, 7 tisoč črevljev visoko. Z navadnim pozdravom „Grüss Gott!“ (kajti tû bivajo samo trdi Nemci) stopivši v kočó, najdemo staro majarico, ki je na ognjišču ravno ogenj napravljala, starega moža s sivimi lasmi, ki je za ognjiščem tobak pil, in pa 7 let starega fantka zraven njega sedeti. Pichler jim naznani, da bomo tukaj prenočili. Starček odgovori, da bomo dobro spali, ker ravno danes je z gore mrve nanosil. Jaz vprašam starčeka, ali je kočó njegova; — ne, gospod, mi odgovori: „s war scho recht für mi, ober leider i bin nur der Holterbua“. Jaz pa si mislim: „da gibts wohl alte Halterbuben“.

Kmalu se začne mračiti. Starček gré živino domú gonit, Pichler je za kuho pripravljal meso, Sepl pa, čvrst mlad fant, je pobegnil v drugo manjšo kočó k mladi majarici v gostje. Tudi jaz grem za njim, in najdem Seplna se ž njo prijazno pogovarjati. „Dober večer! lepa majarica — jo pozdravim — kako vam je imé? „No andl hoas-i“ — mi odgovori prijazno. Sepl pa koj zraven pristavi: Noandl nam bode dobre cmoke skuhala. Med tem se tudi Pichler približa, rekoč, da pri stari majarici mu je dolg čas. Ko je Noandl šla krave molst, je Sepl špehove kakor bombe velike cmoke v kotli večkrat pomešal, da se niso prismodili. V eni uri so bili kuhani. Potem jih dene v veliko skledo pa vode s kotla na-nje vlije. Pichler pa vzame trsko in jih na krožniku na male košččke razdeli. Vsak dobí leseno žlico, mene pa silijo, naj jaz začnem jesti. Al ker nisem vedel, kako jih navadno jedó, čakam, da uni začnó; vzame se namreč kosček v žlico, zajame iz sklede slane vode na-nje, da se lože požirajo. Radi smo pojedli vse.